

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยตามการรับรู้ของผู้ป่วยและพยาบาลในหน่วยวิกฤตศัลยกรรม และเปรียบเทียบสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยตามการรับรู้ของผู้ป่วยและพยาบาลในหน่วยวิกฤตศัลยกรรม

ลักษณะประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรมี 2 กลุ่ม คือ ผู้ป่วยผู้ใหญ่ที่เข้ารับการรักษาในหน่วยวิกฤตศัลยกรรม และพยาบาลที่ปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วยผู้ใหญ่ในหน่วยวิกฤตศัลยกรรม โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ป่วยคือผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในหน่วยวิกฤตศัลยกรรม โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ เลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน โดยสุจจากร้อยละ 10.00 ของผู้ป่วยจำนวน 500 คน ที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยหนักศัลยกรรม ในปี พ.ศ. 2542 (Dempsey & Dempsey, 1992) กำหนดเกณฑ์ดังนี้

1. ระดับความรู้สึที่ดี
2. ไม่มีความผิดปกติเกี่ยวกับอวัยวะรับสัมผัส
3. มีความสามารถในการเข้าใจภาษาไทยและสามารถสื่อสารให้เข้าใจได้
4. เข้ารับการรักษาในหน่วยวิกฤตศัลยกรรม ภายหลังได้รับการผ่าตัด
5. เคยได้รับการคาท้อช่วยหายใจร่วมกับการใช้เครื่องช่วยหายใจในระหว่างเข้ารับการรักษา

ในหน่วยวิกฤตศัลยกรรม

6. มีแผนการรักษาให้จำหน่ายออกจากหน่วยวิกฤตศัลยกรรม
7. ยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย

ประชากรคือพยาบาลวิชาชีพสำเร็จการศึกษาวิชาการพยาบาลระดับปริญญาตรี ซึ่งปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในหน่วยวิกฤตศัลยกรรม โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ จำนวน 19 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ส่วน คือ

1. แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล

1.1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ การวินิจฉัยโรค การผ่าตัด ครั้งที่และจำนวนวันที่เข้ารับการรักษาในหน่วยวิกฤตศัลยกรรม

1.2 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของพยาบาลประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานในหน่วยวิกฤตศัลยกรรม

2. แบบสอบถามสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยในหน่วยวิกฤตศัลยกรรม

ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องครอบคลุมสถานการณ์ 3 ด้าน ได้แก่ สถานการณ์ด้านร่างกาย สถานการณ์ด้านจิตใจ และสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม โดยในข้อคำถามแต่ละข้อจะมีคำตอบให้เลือกตอบคือ ใช่ หรือ ไม่ใช่ เกณฑ์การให้คะแนน ถ้าเลือกคำตอบใช่ ให้คะแนนเป็น 1 ถ้าเลือกคำตอบไม่ใช่ ให้คะแนนเป็น 0 และคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยในหน่วยวิกฤตศัลยกรรมเรียงจากมากที่สุดตามลำดับจำนวน 5 สถานการณ์

2.1 แบบสอบถามสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยในหน่วยวิกฤตศัลยกรรมที่นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ป่วย โดยกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 30 นาที

2.2 แบบสอบถามสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยในหน่วยวิกฤตศัลยกรรมที่นำไปใช้กับพยาบาล โดยผู้วิจัยไปปรับแบบสอบถามคืนเมื่อครบกำหนด 1 สัปดาห์

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การหาความตรงด้านเนื้อหาของเครื่องมือ (content validity)

ผู้วิจัยทำการสร้างแบบสอบถามสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยในหน่วยวิกฤตศัลยกรรมจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วยอาจารย์พยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญด้านการพยาบาลผู้ป่วยวิกฤต 2 ท่าน พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยวิกฤต 2 ท่าน

อาจารย์ภาควิชาการพยาบาลจิตเวช 1 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา ซึ่งได้ค่าความตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิ (interrater agreement) และค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index) เท่ากันมีค่าเท่ากับ .96

การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยในหน่วยวิกฤตศัลยกรรมไปทดลองใช้กับผู้ป่วยในหน่วยวิกฤตศัลยกรรม โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ จำนวน 10 คน และนำแบบสอบถามสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยในหน่วยวิกฤตศัลยกรรมไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพซึ่งปฏิบัติงานในหน่วยวิกฤตศัลยกรรม โรงพยาบาลศูนย์ลำปาง จำนวน 11 คน จากนั้นทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson formula 21, K-R 21) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ .86 และ .93 ตามลำดับ

ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือผ่านคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ถึงคณบดีคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขออนุญาตรวบรวมข้อมูลที่หน่วยวิกฤตศัลยกรรม โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่
2. เมื่อได้รับหนังสืออนุมัติจากคณบดีคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลและหัวหน้าหน่วยวิกฤตศัลยกรรมเพื่อแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการวิจัย
3. ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ป่วย ดังนี้
 - 3.1 สัมภาษณ์ผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในหน่วยวิกฤตศัลยกรรม โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ และคัดเลือกผู้ป่วยที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด
 - 3.2 แนะนำตัว อธิบายวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการวิจัย
 - 3.3 ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลโดยอธิบายการตอบแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยอ่านข้อคำถาม และให้กลุ่มตัวอย่างตอบในวันที่จะจำหน่ายออกจากหน่วยวิกฤตศัลยกรรม
 - 3.4 รวบรวมข้อมูลจนครบจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

4. ผู้วิจัยดำเนินการกับประชากรที่เป็นพยาบาล ดังนี้

- 4.1 ผู้วิจัยเข้าพบพยาบาล อธิบายถึงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการวิจัย
- 4.2 อธิบายถึงวิธีการตอบแบบสอบถาม จากนั้นให้พยาบาลตอบแบบสอบถามด้วย

ตนเอง

4.3 หลังจากพยาบาลตอบแบบสอบถามเสร็จ ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม หากพบว่าแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ให้ตอบเพิ่มจนสมบูรณ์

5. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติตามขั้นตอนต่อไป

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างและประชากร

ผู้วิจัยดำเนินการพิทักษ์สิทธิในกลุ่มตัวอย่างและประชากรโดยการแนะนำตัว อธิบายให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และชี้แจงสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้ สำหรับกลุ่มตัวอย่างการตอบรับหรือปฏิเสธจะไม่มีผลต่อการรักษา คำตอบหรือข้อมูลทุกอย่างผู้วิจัยจะนำเสนอในภาพรวม และในระหว่างการตอบคำถาม ถ้ากลุ่มตัวอย่างหรือประชากรไม่พอใจหรือไม่ต้องการตอบคำถาม สามารถออกจากการวิจัยได้ก่อนที่การดำเนินการวิจัยจะสิ้นสุดลงโดยไม่ต้องบอกเหตุผล โดยการกระทำดังกล่าวจะไม่มีผลต่อการรักษาพยาบาลที่กลุ่มตัวอย่างจะได้รับ หรือผลอย่างอื่นใดที่กลุ่มตัวอย่างหรือประชากรจะได้รับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยและพยาบาลนำมาแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มต่อสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยในหน่วยวิกฤตศัลยกรรมนำมาแจกแจงความถี่ ร้อยละ
3. เรียงลำดับเปรียบเทียบความแตกต่างการรับรู้ของผู้ป่วยและพยาบาลต่อสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยในหน่วยวิกฤตศัลยกรรมในแต่ละด้าน และเรียงลำดับ 5 สถานการณ์แรกของสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยในหน่วยวิกฤตศัลยกรรมทั้งหมด